



# L'Autònoma acull l'art d'Alfaro

Després de tres anys d'espera, la Universitat Autònoma de Barcelona ha donat el tret de sortida a la construcció del pedró monumental que Andreu Alfaro ha dissenyat per encàrrec de Carles Solà. El pedró estarà enllestit el proper Sant Jordi.

**H**an calgut tres llargs anys d'espera per veure els primers resultats, però ha pagat la pena. La setmana passada va començar, a la Universitat Autònoma de Barcelona (UAB), la construcció del pedró monumental que l'escultor valencià Andreu Alfaro ha dissenyat per encàrrec del rector Carles Solà. Un singular pedró que, ateses les

desmesurades dimensions i atrevit simbolisme, no passarà desapercebut als ulls dels universitaris ni de cap usuari de l'A-7.

Andreu Alfaro explica a EL TEMPS que no recorda com es van iniciar els contactes que han permès de concebre el pedró. "D'un principi, i després d'algunes converses, l'Autònoma em va encarregar una escultura per a

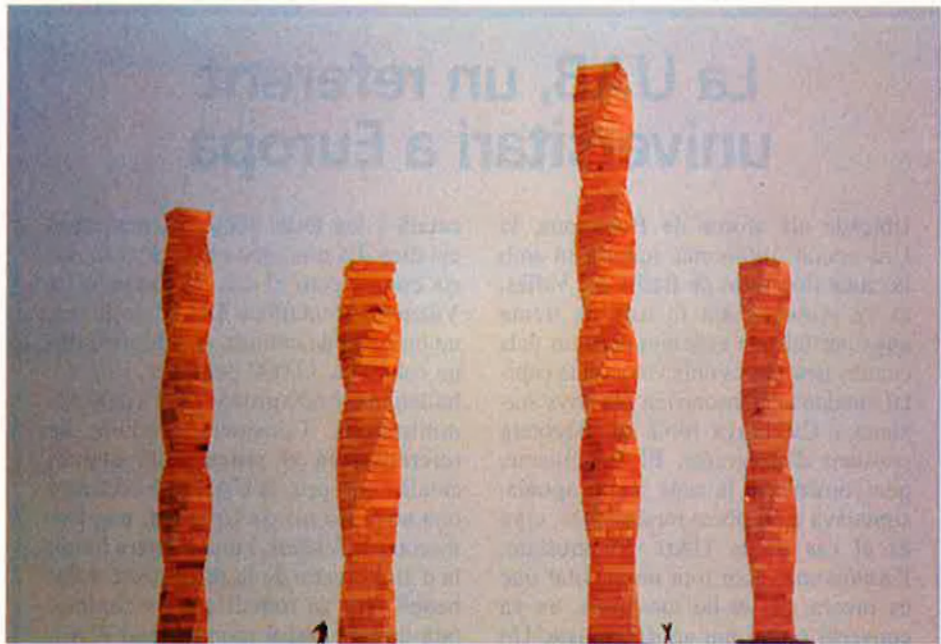
ubicar-la en un turonet del campus de Bellaterra. Un turonet, però, que a més de semblar-me massa petit, no em resultava una bona base per treballar. Deu fer d'això uns tres anys, més o menys. No convençut amb aquest oferiment vaig remoure una mica les idees i els projectes pendents. Així que vaig proposar aquest pedró, concebut com una marca



singular, que res tenia a veure amb la proposta inicial." El resultat, que ara tot just comença a veure la llum, és un monument compost per quatre grans columnes salomòniques de granit emblanquinat, d'altures compreses entre els vint-i-cinc i els quaranta metres i situades aleatòriament sobre uns terrenys del campus, enfrontats a l'estació de rodalia de Renfe i arrambats al tercer cinturó.

"De sempre havia tingut una gran admiració per l'edifici de la Llotja de València. Cada vegada que contemplava les columnes, quedava fascinat per la seua bellesa i elegància. I al mateix temps que em deixava endur per aquest sentiment, trobava que eren en si un element català molt característic. Les havia observat a València, a la Llotja de Palma, a Santa Maria del Mar, a Barcelona." Alfaro ha elegit aquesta columna salomònica per treballar el monument, en el qual, finalment, n'hi haurà quatre. "I si ens hi fixem bé de lluny, representaran la senyera catalana, situada en una de les entrades a Barcelona més transitades", conclou l'escultor.

Alfaro ha previst col·locar infi-



nites plaques de pedra, de tres metres de llarg per mig d'altura, que modelaran, a poc a poc, la corba típica d'aquesta columna. Una tasca que se suposa extremadament complicada, d'una banda, per l'elevat nombre de rajoles i, d'altra, per la dificultat que comporta trobar un color homogeni en una pedra singular com és el granit gallec.

D'altra banda, Alfaro ha hagut de redissenyar acuradament el peu dels pedrons per matar tots els cantells de les plaques i fer gairebé impossible escalar-les. I és que l'altura del monument, sense cap dubte, pot invitar més d'un atrevit activista a enfilar-s'hi amb cartells inclosos per manifestar qualsevol tipus de queixa. De la direcció de l'execució

Dalt, aspecte de la maqueta del monument d'Andreu Alfaro. S'hi pot comprovar la desmesurada altura dels pilars, comparada, això sí, amb l'alçària de les persones que hi ha al costat.

## Mots claus per entendre el pedró

La Universitat Autònoma de Barcelona i Andreu Alfaro tenien clar d'un bon principi que el pedró no podia ser una escultura qualsevol. Que una vegada es capficaven en tan singular aventura, el monument necessàriament havia de ser reconegut i recordat pel disseny, per la simbologia i per les seues intencions. EL TEMPS detalla tot seguit quins han estat els mots claus que han fet diferent en connotacions i significat el pedró monumental:

—**Menhir:** El pedró ha de ser un punt de referència local de grans proporcions, que pugui ser vist des de lluny, i que no passe desapercbut al trànsit local ni a aquells que transiten pel tercer cinturó.

—**Molló:** El monument serà un referent itinerari com els que afitaven la Via Augusta romana, que travessava de dalt a baix els Països Catalans, tot seguint un traçat no gaire diferent a l'autopista actual.

—**Pedró monumental:** El pedró serà una intervenció arquitectònica lligada al món del coneixement i de la cultura. Una obra didàctica que no defuig de complicacions tècniques, bé en la seua concepció bé en els materials emprats, i que hom associarà a una institució d'ensenyament superior com és la Universitat Autònoma de Barcelona.

—**Marca catalana:** Aquest monument reflecteix elements identitaris propis i situa l'espectador en un determinat país europeu, Catalunya, ben a prop de la seua capital, Barcelona, i li indica que passa pel seu baricentre, la comarca del Vallès.

—**Fita universal:** El pedró és un monument artístic únic, irrepetible, genial, de llenguatge universal, que serà reconegut internacionalment, i que gosarà a esdevenir un dels signes identificadors de la cultura que l'ha concebut i del país que l'ha fet possible. S. G.

## La UAB, un referent universitari a Europa

Ubicada als afores de Barcelona, la Universitat Autònoma, juntament amb la ciutat dormitori de Badia del Vallès, es va projectar ara fa més de trenta anys per tal que esdevinguera un dels centres neuràlgics dels volts de la capital catalana. Transcorrien els anys seixanta i Catalunya rebia un degoteig constant d'emigrants. El franquisme, que començava la seua llarga agonia, somniava amb obres faraòniques, com és el cas de la UAB. Mentrestant, l'Autònoma, com tota universitat que es preara de ser-ho aleshores, es va convertir en un niu antifranquista. Un niu que dia rere dia rebia la visita de l'autoritat competent per tal d'acallar les protestes democràtiques que tímidament s'hi gestaven. Famoses van ser les corregudes que els estudiants van protagonitzar pels boscos del Vallès, els dies que es va jutjar el condemnat a mort Salvador Puig Antich. O no menys recordat ha estat el concert enregistrat de Raimon a l'ara remodelada i més comercial plaça Cívica.

Les batalletes, però, es van acabar amb la normalitat democràtica. La ciència i el coneixement tornaven a esdevenir protagonistes de les aules. Les classes magistrals, la docència en

català i les tesis doctorals ocupaven els dies. Es nomenaven doctors *honoris causa*, com el cas de Fuster o de Vázquez Montalbán. Des d'aleshores, no ha parat de créixer. Actualment dona estudis a 35.000 persones, i hi treballen uns 2.600 professors i 1.200 administratius. Considerada centre de referència en el sistema universitari català i europeu, la UAB està edificant una nova Escola de Doctorat, una Hemeroteca General, i una puntera Escola d'Enginyeria de la Informació a Sabadell. Tot un treball que es completarà amb el pedró monumental d'Andreu Alfaro. Carles Solà, rector de la UAB, es mostra content amb el pedró perquè cospa en una obra artística el seu model universitari i d'ensenyament. Un model d'autonomia universitària que ha rebut un aclaparador suport per part del claustre, ara fa unes setmanes, després de la contundent i desmesurada càrrega que la policia va llançar contra un grup d'estudiants que es manifestaven, al campus de Bellaterra. Uns manifestants que volien mostrar al president José María Aznar el seu rebuig a la política en matèria d'educació i universitat del govern espanyol. **S. G.**

de l'obra, des d'ara i fins que estiga acabada, se n'encarreguen els arquitectes Jordi Fabre i Mercè Torras.

Tot i aquests inconvenients, a l'escultor no "li tremola el pols". Fa temps que la columna salomònica li rondina per la ment, i coneix de sobra el terreny que trepitja. Les seues conegudes *Tres Gràcies* en són un clar exemple, un exemple que fins i tot va ocupar sales d'exposicions a París i que, segons l'autor, té similituds amb el pedró que per a la Universitat Autònoma ha dissenyat.

A hores d'ara, i a més de la construcció del pedró, Andreu Alfaro prepara la restauració de la Casa de Goethe de Roma. I la primavera vinent plantarà una petita escultura al barri de Sarrià en homenatge al primer president de la Mancomunitat de Catalunya, Enric Prat de la Riba.

Alfaro no solament ha estat captivat per les columnes de la Lotja. Tot i que són la base d'aquest treball, també ha sucumbit davant del misteriós i mil·lenari encant dels menhirs de Stonehenge, a Anglaterra. "Aquell monument neolític al mig del camp té totes les significacions que volia expressar al campus de la UAB. Encara que es tracta d'una obra d'una altra època, de fa molts anys, la conducta de l'home ha canviat poc fins ara. Vertaderament tan sols ha progressat la tecnologia, la ciència. O siga, que ho tenia clar d'un bon començament, el pedró havia de ser de pedra". Una pedra que no fóra prefabricada, que no mostrara cap perfecció, sinó tot al contrari. "Volia deixar un testimoni, que representara l'eternitat. Allà on hi ha una pedra, hi continua així passen mil anys, així la contemplem diverses generacions."

**El pedró dels Països Catalans.** L'execució de les obres es perllongarà fins a la propera diada de Sant Jordi. L'acte inaugural encara no ha estat programat per l'equip rectoral, tot i que es pretén que no coincidezca amb les nombroses cites electorals que se succeiran enguany. Amb tot, i si

**El pedró monumental d'Andreu Alfaro ocupa uns terrenys enfrontats a l'estació de rodalia de Renfe i situats just a la vora de l'autopista. Han estat necessaris uns moviments de terra per preparar el terrenys per a la construcció definitiva.**



JORDI PLAY

no sorgeixen complicacions de darrera hora, la intenció és reunir la plana major de les universitats dels Països Catalans. Alfaro ha projectat que cadascuna d'aquestes institucions d'ensenyament superior deixi un motiu de record, una pedra que les faça participants d'aquest monument. Un detall que les lligue sòlidament, tal com ho fa la llengua i la cultura dels Països Catalans, tal com ho fan l'Institut Joan Lluís Vives, la ciència i l'esperit crític.

En tot moment, el projecte s'ha caracteritzat per una gran envergadura i monumentalitat. Uns trets, però, que no li han suposat cap despesa econòmica a la Universitat Autònoma. Segons el rector de la UAB, Carles Solà, diverses institucions privades –com ara la mateixa concessionària de les autopistes catalanes– i empreses han aportat els recursos necessaris per fer del pedró una realitat. “No s'ha donat –ens apunta Solà– via lliure a l'execució fins que no ha estat totalment enllestit el finançament i algun entrebanc administratiu. És per això que els projecte s'ha retardat uns anys”.

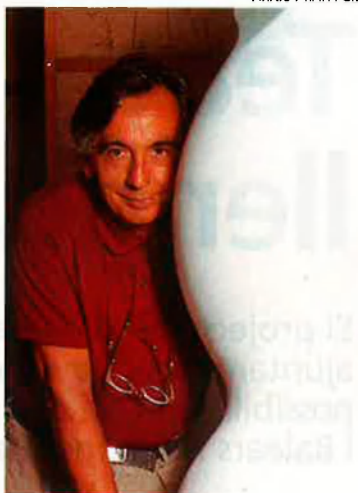
Una vegada acabat el pedró monumental, el campus de Bellaterra quedarà equilibrat en equips. Un equilibri que es veurà complementat quan la Generalitat de Catalunya instal·le en aquest espai un dels pocs acceleradors de partícules que existiran a tot Europa. Tot i que no està planificat que es construeixi en breu –la restricció pressupostària del govern català ha aturat el projecte–, Alfaro està motivat per la idea: “La barreja de la pedra del monument, que representa el passat i l'eternitat, amb l'accelerador de partícules, un artefacte del futur, em sembla un veritable repte que afegeix, si es vol, encara més encant al projecte”.

“Espere –ens comenta Andreu Alfaro– que el pedró s'acabi amb la mateixa il·lusió amb què l'hem plantejat.” Un monument que és definit així per l'autor: “Són quatre columnes de diferent alçària col·locades sobre l'espai sense una regla determinada, més aviat

ARXIU / MARC VILA



ARXIU / RAFA GIL



El rector Carles Solà, a l'esquerra, ha volgut en tot moment que la inauguració del monument no coincidís amb la celebració de cap elecció. Andreu Alfaro, a la dreta, i al costat de les seues 'Tres Gràcies', vol que en l'acte d'inauguració hi siguin presents els rectors de les universitats dels Països Catalans.

com si les hagués deixat la mateixa natura, lliures i belles. Una més alta, una de més petita, pareixen diferents per l'alçària però totes són iguals: representen el mateix. Totes tenen la mateixa presència, formen un conjunt, són una unió simbòlica d'un país.

La seua universitat, la intel·ligència, la natura i la identitat. Això em pareixia que podia donar resposta a allò que creia que hauria de representar una universitat catalana.”

Salvador Giménez

**BANCAIXA**

Del 8 al 14  
de febrer

**AGENDA**

### 9 Dimarts *Mediambientals*

Cicle: Arquitectura, Urbanisme i Medi Ambient.

*"La ciutat dels xiquets: una proposta per al desenvolupament sostenible de la ciutat".*  
Francesco Tonucci.

Pedagog. Membre de l'Institut de Psicologia del Centre Nacional d'Investigació. Roma.

Sala Sorolla a les 19'30 hores.

### 11 Dijous

#### *Taula Redona*

Cicle: Dies internacionals de solidaritat.

*Dia mundial dels "sin techo".*

Participen: organitzacions i experts en el tema.

Centre Valencià del Voluntariat a les 19'30 hores.

Carrer Fuencaliente, 1. València. Tel.: 96 330 11 09.

#### *Exposició*

*"Pintura valenciana del segle XX. Patrimoni artístic de Bancaixa".*

Inauguració a les 20 hores. Sala Ribera, fins al 23 de maig.



**CENTRE CULTURAL**

Plaça de Tetuán, 23. Tel. 96 387 58 84. València

[www.bancaja.es](http://www.bancaja.es)